

Verslag concept

Commissie Natuur, Landbouw, Water & Milieu

Datum commissievergadering	:	14 oktober 2019
Commissievoorzitter	:	mw. N.M. van der Waart
Commissiegriffier	:	M. Admiraal
Telefoonnummer/e-mail	:	023-514 3223 / admiraal@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	mw. W. Koning- Hoeve
	Commissiegriffier	M. Admiraal
5	Leden van de Commissie	GL M.T. Cardol, mw. A. Er
		VVD M. Bolkestein, B.G.P. de Wit
		FvD E.W.J. Jensen, G.H.J. Kohler, I.J.M. Mantel
		D66 mw. A.C. Kapitein, mw. A.J.C.E. Strens
10		PvdA mw. A.A.J. Jellema, G.L.J. Leerink
		CDA J. Bond, D.G. Heijnen
		PvdD mw. I. Kostic (PvdD), F.A.S. Zoon,
		PVV mw. I. Nanninga, N. Kaptheijns, R. Van Tiggelen (duolid)
15		SP mw. R. Alberts- Oosterbaan, E.M.A. Smaling
		CU M.C.A. Klein, G.J. van den Heuvel
		50PLUS/ PvdO P.R. Beving (duolid)
		DENK G.E.E. Everduim (DENK), mw. I. Vos (duolid)
		Fractie Baljeu R.J. Baljeu
20	Gedeputeerden	mw. E.A.S. Rommel, J. van der Hoek, A. Tekin,
	Notulist	Moneypenny / mw. I.N.M. de Senerpont Domis
	Afwezig met kennisgeving: V. van den Born (PVV), mw. E.T. Kaper- Hartenberg (CU),	

25 Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Inspreekhalftuur
3. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, Strategische agenda
- 30 NLG, moties- en toezeggingenlijsten en C-agenda
4. Gezondheid: Vooronderzoek Vergunningsverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco (B- agenda NLG 14 oktober 2019)
5. A- agenda Algemeen
- 5.a Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord
- 35 6. A- agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof
- 6.a Natuur: Overeenkomst afsluiting "Verkenningssjaar biodiversiteitsdoelen en beheersdoelen NNN"

- 6.b Natuur: Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020– 2024
7. B-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof
- 40 7.a. Brief GS Stand van zaken stikstofdossier
8. Rondvraag Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof
9. A- agenda Landbouw en Visserij, Recreatie en Toerisme, Dierenwelzijn
- 9.a Recreatie: Voordracht zienswijzen 2019 en financiële stukken Plassenschap Loosdrecht e.o.
- 45 10. B- agenda Landbouw en Visserij, Recreatie en Toerisme, Dierenwelzijn
11. Formule 1, discussienota
12. Rondvraag Landbouw en Visserij, Recreatie en Toerisme, Dierenwelzijn
13. B- agenda Leefbaarheid, Gezondheid (en Milieu)
- 13.a Gezondheid: Tweewekelijkse informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals d.d. 17 september 2019
- 50 13.b Gezondheid: Tweewekelijkse informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals d.d. 1 oktober 2019
- 13.c BRZO/ RIE mededelingen
14. Rondvraag Leefbaarheid, Gezondheid (en Milieu)
- 55 15. Sluiting

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de vergadering om 13.15 uur en heet de toehoorders, insprekers, leden van college en commissieleden welkom.

60

Mededelingen van de **voorzitter**:

- Gedeputeerde Loggen laat zich vanwege ziekte vervangen door Gedeputeerde Van der Hoek.
- De heer Van den Born (PVV) is afwezig.

65

Mededelingen van de **commissieleden**:

- De heer **Klein** (CU) meldt dat mevrouw Kaper– Hartenberg (CU) afwezig is en de heer **Van den Heuvel**(CU) de vergadering bijwoont.

70

2. Inspreekhalftuur

Er zijn geen aanmeldingen ontvangen voor het insprekhalftuur.

3. Vaststellen agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda, moties– en toezeggingenlijsten en C-agenda

75 De spreektijden zijn vastgesteld voor 4 vergaderuren.

De agenda wordt vastgesteld.

Het verslag van 9 september 2019 wordt vastgesteld.

De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

80 De moties– en toezeggingenlijsten worden ongewijzigd vastgesteld.

De ~~C-agenda wordt ongewijzigd vastgesteld~~ stukken op de C-agenda worden voor kennisgeving aangenomen.

85

De **voorzitter** meldt dat Strategische Statenagenda zal worden gevuld en vervolgens besproken zodra het werkprogramma van het college af is.

De **voorzitter** neemt de agenda door. De commissie gaat akkoord met het volgende:

- Agendapunt 7 zal als eerste worden besproken.
- Agendapunt 4 en 13.c zullen schriftelijk worden afgedaan.
- 90 - Agendapunten 5.a, 6.a, 6.b, 11, 13.a en 13.b zullen worden behandeld.
- Agendapunt 9 wordt behandeld als zijnde een hamerstuk.

7. B-agenda Natuur en Landschap, Grond, Bodemdaling, Aanpak Problematiek Stikstof

7.a. Brief GS Stand van zaken stikstofdossier

95 INSPREKER 1

De heer **Prins** spreekt in als zijnde voorzitter van de Stichting Vrienden van het Middenduin. Al tientallen jaren is bekend dat de stikstofdepositie schadelijk is voor natuur en gezondheid. De Provincie is aanzet gebiedsgerichte maatregelen te nemen om stikstofreductie te bewerkstelligen. De Stichting Vrienden van het Middenduin roep GS op om de
100 maximumsnelheid op de Zeeweg vast te stellen op 60 km/uur. Het rapport Remkes benoemt situaties al deze, een provinciale weg door een Nationaal Park en een Natura 2000 gebied, als prioriteit. Dit zal bijdragen aan het landschappelijk, verkeerskundig en recreatief verbeteren van de Middenduinrand. Dit voorstel is één van de voorstellen in de notitie die de Stichting Vrienden van het Middenduin aan Gedeputeerde **Rommel** en Gedeputeerde **Tekin** heeft
105 verzonden met de vraag dit in overweging te nemen. De Stichting Vrienden van het Middenduin verzoekt deze maatregel ook te handhaven. Indien GS niet uit eigen beweging deze maatregel nemen, verzoekt de Stichting PS de maximumsnelheid bij motie vast te leggen, voor het einde van dit jaar.

110 VRAGENRONDE

Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt of de Stichting reactie heeft ontvangen op de notitie die aan GS is verzonden wat de inhoud van deze reactie was.

De heer **Prins** meldt dat het integrale voorstel reeds meerdere keren kenbaar is gemaakt. Er is nog geen reactie ontvangen van GS op het voorstel het integrale voorstel te bespreken in een
115 toelichtend gesprek. Op deelelementen wordt aan de Stichting kenbaar gemaakt dat bepaalde maatregelen niet mogelijk zijn. Het idee van de Stichting is dat dit komt omdat teveel vakinhoudelijk vanuit een enkele discipline naar het voorstel wordt gekeken.

120 Mevrouw **Jellema** (PvdA) denkt dat het betoog van de inspreker naadloos aansluit bij de brief van Minister Schouten.

De heer **Prins** beaamt dit ten aanzien van de gebiedsgerichte benadering. De nu gehanteerde verschillen in maximumsnelheid leiden tot meer uitstoot, een betere doorstroom, minder geluid en minder ongelukken.

125 INSPREKER 2

De heer **Hooijer** spreekt in namens LTO- Noord. Ten aanzien van het stikstofbeleid zijn bij de boeren de grenzen bereikt van wat geaccepteerd kan en wil worden. Boeren voelen zich geschokt en geslachtterd. GS hebben beleidsregels vastgesteld die de voortgang van de landbouw in gevaar brengt, terwijl de landbouw een onderdeel is van de maatschappij. In de
130 afgelopen jaren hebben de boeren volop bijgedragen aan een realistisch stikstofbeleid. In de notitie van de commissie Remkes is goed verwoord wat LTO heeft bijgedragen, namelijk dat met Nederlandse poldernuchterheid de discussie aangegaan dient te worden. LTO- Noord

verzoekt GS met klem de beleidsregels in te trekken en constructief overleg aan te gaan met de boeren.

135

VRAGENRONDE

De heer **Klein** (CU) vraagt waar LTO– Noord, binnen de vastgelegde beleidsregels, het meeste moeite mee heeft.

140 De heer **Hooijer** meldt dat de grootste pijn licht bij de regelgeving rondom externe saldering. Er heerst veel onduidelijkheid. Op dit moment lijkt het erop dat de landbouwsector wordt geslachttofferd ten opzichte van andere sectoren. Ook wordt over gemiddelden gesproken, terwijl de LTO maatwerk en gebiedsgerichte maatregelen beoogt.

145 De heer **De Wit** (VVD) wil het gevoel dat leeft serieus nemen. Wat kan de politiek doen om hier samen met de landbouwsector te werken aan oplossingen?

De heer **Hooijer** herhaalt dat er over gebiedsgerichte oplossingen kan worden gesproken. De politiek dient keuzes te maken. Het uitkopen van ondernemers levert vervolgproblemen op in het beheer. De LTO wil in overleg komen met de Provincie. De regelgeving van de Provincie is strenger dan die van het Rijk.

150

De heer **Bond** dankt de aanwezige actievoerders voor de nette manier waarop zij actie voeren. Welke maatregelen van de Provincie gaan verder dan die van het Rijk? Deze kunnen worden besproken binnen het IPO.

155 De heer **Hooijer** meent dat de Provincie Noord– Holland het voorbeeld van de Provincie Friesland dient te volgen en de maatregelen dient terug te draaien. Het is uitzonderlijk dat GS maatregelen terugroepen, waaruit kan blijken dat deze beleidsregels niet kloppen.

Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt of de inspreker zich aansluit bij de titel van het rapport Remkes, zijnde ‘Niet alles kan’, of deze titel als teleurstellend ervaart.

160 De heer **Hooijer** meldt dat veel punten die de LTO heeft aangedragen zijn overgenomen. De LTO wil echter geen gedwongen krimp bewerkstelligen. De LTO beseft wel dat vrijwillige krimp niet vrijblijvende krimp betekent. De LTO is zich bewust van het feit dat er een probleem voorligt dat opgelost dient te worden. De bijdrage van de landbouw aan de stikstofdepositie is volgens het landelijk gemiddelde 45%, maar in Noord– Holland is dit minder, namelijk 30%.

165

De heer **Zoon** (PvdD) vraagt of de PAS regeling onzorgvuldig beleid bevatte, zoals de LTO nu aangeeft dat de vastgestelde beleidsregels onzorgvuldig beleid bevatten. Wordt de akkerbouw net zo getroffen door de nieuwe beleidsregels als de veeteelt?

170 De heer **Hooijer** meldt dat de LTO heeft meegewerkt aan de PAS en tot ammoniakreductie is gekomen. In de PAS lagen basisafspraken tussen verkeer, wonen, industrie en landbouw. Het is de LTO niet bekend waarom dit niet goed is gegaan. De akkerbouw wordt minder geraakt dan de veeteelt. In Noord– Holland mag op veel plaatsen alleen gras geteeld worden, hetgeen alleen tot waarde gemaakt kan worden via vee.

175 De heer **Mantel** (FvD) meldt dat de Provincie Drenthe zich naast de Provincie Friesland schaart en de maatregelen opschort. Wat vindt de LTO van het standpunt van GS dat de maatregel niet opgeschort zal worden?

De heer **Hooijer** meldt dat dit standpunt de gedachtegang van de LTO niet veranderd.

180 Mevrouw **Kostic** (PvdD) geeft aan dat de stikstofproblematiek verder reikt dan deze generatie. Het probleem kan niet worden opgelost door de individuele ondernemer, maar overheden wel. De Provincie kan daarin de landbouw ondersteunen. Is de LTO bereid te spreken over verduurzamen en over het komen tot een toekomstbestendige, plantaardige, vorm van landbouw?

185 De heer **Hooijer** meldt dat de LTO voorstander is van innovatie en vernieuwing, en het spreken daarover met realiteitszin. Ongeveer 1/3 van de Provincie Noord-Holland beslaat veenweidegebied, hetgeen alleen grasteelt toelaat.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) vraagt of het klopt dat de LTO zich minder kan vinden in extern salderen dan in intern salderen?

De heer **Hooijer** geeft aan dat het onduidelijk is welke regels gaan gelden bij extern salderen. Op dit moment lijkt intern salderen een betere optie dan extern salderen.

De heer **Hooijer** dankt de Provincie voor de ontvangst en de medewerking en organisatie binnen het Provinciehuis.

INSPREKER 3

De heer **Rijlaarsdam** spreekt in namens Boerenprotest. Hij is vertegenwoordiger van de starters van de actie. De inspreker meent dat de Provincie een nieuwe aanval doet op de eigendommen en vergunningen van de landbouwers. De maatregelen van de Provincie reiken verder dan die van het Rijk. De inspreker geeft een voorbeeld vanuit zijn eigen praktijk over intern salderen. Hij heeft 200 koeien in traditionele huisvesting. Indien hij investeert in emissieloze huisvesting moet hij volgens de regels van het Rijk terug naar 180 koeien en volgens de regels van de Provincie terug naar 150 koeien. Hij dient dus met 150 koeien zijn investering terug te gaan verdienen. Extern salderen is de mogelijkheid dat bedrijven buiten de sector vergunningen kunnen kopen. Dit trekt de landbouwsector leeg en is ongewenst. Hierop is regie nodig vanuit de overheid. De indruk is dat het verminderen van de veestapel het doel is, en niet de stikstofreductie. De inspreker vraagt de leden van PS zich hierover uit te spreken. Boerenprotest verzoekt GS de beleidsregels in te trekken en in overleg te gaan met de sector.

210

VRAGENRONDE

De heer **Klein** (CU) meent dat het voorbeeld veel duidelijk maakt en vraagt dit na de vergadering nogmaals aan hem te vertellen.

De heer **Rijlaarsdam** legt uit dat bij intern salderen een nieuwe vergunning dient te worden aangevraagd, waarbij de beperkende maatregelen van kracht worden.

215

INSPREKER 4

De heer **Hoogendoorn** spreekt namens Water, Land en Dijken. Het is voor de inspreker niet meer uitlegbaar aan zijn 12 jarige kind wat de stikstofproblematiek inhoudt. Dit zou wel moeten kunnen. Het scenario waarbij boeren worden uitgekocht en het beheer van het landschap in gevaar komt. Bij externe sanderig dreigt het scenario dat kapitaalkrachtige bedrijven boeren uitkopen. De bijdrage aan de stikstofproblematiek van industrie en verkeer is vele malen groter dan die van grondgeBonden landbouw. Er dient genuanceerd aan gebiedsgerichte- en maatwerkoplossingen gewerkt te worden in samenspraak met de betrokkenen. De pijn dient evenredig verdeelt te worden, waarbij elke sector een bijdrage dient te leveren, waarbij de eerder gedane inspanningen worden meegewogen.

225

VRAGENRONDE

230 Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt of Water, Land en Dijken in actie zal komen als andere sectoren zich gaan verzetten tegen stikstofbeperkende maatregelen.

De heer **Hoogendoorn** laat weten dat Water, Land en Dijken niet achterover zal leunen maar samen wil optrekken. Hij herhaalt zijn standpunt dat alle partijen dienen bij te dragen, en eerder gedane inspanningen worden meegewogen.

235 Gedeputeerde **Rommel** verwelkomt de boeren en dankt hen voor de nette wijze waarop zij actie voeren. GS zien horen en zien de zorgen van deze boeren. Zestig procent van Noord- Holland is boerenland. Het is niet goed dat het nu lijkt alsof de boeren de zwarte piet krijgen toebedeeld van het mislukte stikstofbeleid, omdat deze niet de schuld hebben. De boeren kunnen wel helpen met het oplossen van de uitdaging waar de maatschappij voor staat. Dat
240 verwachten GS ook van andere sectoren. De Provincies zijn voorstander van duidelijke maatregelen, voor alle sectoren. De Provincies willen het stikstofprobleem terugdringen, en perspectief bieden aan degenen die vooruit willen. Juridische houdbaarheid en uitvoerbaarheid is daarbij doorslaggevend. De beleidsregels zijn belangrijk om de vergunningverlening weer op gang te krijgen. De discussie gaat over extern salderen, voor bepaalde bedrijven in de
245 landbouwsector. Met de Minister gaan GS deze week in gesprek, onder andere omdat GS het niet kunnen vinden met de uitgangspunten over extern salderen. Er zal gesproken worden over extern salderen bij veehouderijen, waar nog geen regelgeving voor is opgesteld. De onduidelijkheid, die tot onrust leidt, moet worden opgelost.

De beleidsregels worden door GS niet van tafel gehaald, wel gaan GS in gesprek met de boeren
250 in de aankomende week. Gedeputeerde Van der Hoek en Gedeputeerde **Rommel** pakken de dialoog actief op met de aanwezige organisaties en de boeren in Natura2000 gebieden, gedurende de komende maanden. De gesprekken zullen gebiedsgericht zijn.

De heer **Bond** (CDA) brengt de geschiedenis ter tafel, waarin een aantal zaken zijn gebeurd die
255 achteraf gezien, beter niet gedaan hadden kunnen worden. Het loslaten van de melkquota heeft geleid tot investeringen, die later niet konden worden terugverdiend.

Mevrouw **Alberts** (SP) brengt in herinnering dat het loslaten van de melkquota onder de verantwoordelijkheid van de heer **Bond** als toenmalig lid van GS is genomen.

260 De heer **Bond** (CDA) geeft aan dat dit is gedaan na een jarenlange lobby van de LTO in Europa. Regelgeving die daarna volgde bracht bedrijven financieel in zwaar weer.

Ten aanzien van de stikstofproblematiek heeft Nederland een extremere positie ingenomen dan de omringende landen. De vraag is dus of het nodig is om deze positie te kiezen. Nederland heeft voor 2018 de doelstellingen behaald.

265 De heer **Zoon** (PvdD) vraagt of het klopt dat de heer **Bond** het probleem als niet zo erg betiteld voor de natuur, terwijl er wel een probleem is in die natuur en er een duidelijke overschrijding van de stikstofdepositie is.

De heer **Bond** (CDA) geeft aan dat de er voor de landbouwsector geen sprake is van overschrijding.

270

Er dient nuchter en met realiteitszin te worden gezien wat de sector kan en aankan. Innovatieve bedrijven dienen als voorbeeld te worden gebruikt. Het CDA vraagt of Gedeputeerde **Rommel** tevreden is met de uitkomst van het IPO overleg? Het CDA is tevreden over de overleggen met het IPO en de Minister die op korte termijn plaats gaan hebben. De Provincie Noord- Holland
275 dient niet te worden vergeleken met Noord- Brabant, omdat het probleem daar veel breder ligt.

De heer **Klein** (CU) meldt dat de CU het eens is met de wens om de vergunningverlening op te starten en met de wens tot het terugdringen van de stikstofuitstoot. De wijze waarop dat nu gebeurd is echter niet goed, omdat agrariërs essentieel zijn voor Noord-Holland. Waarom verloopt het proces zo **Rommelig**? Hoe kan het dat er licht is tussen de brief van de Minister van 4 oktober 2019 en de beleidsregels van de Provincie van 8 oktober 2019. Waarom zijn deze beleidsregels al ingezet, zonder het gesprek vooraf te voeren? Het extern salderen wordt al probleem gezien. Daarop zal regie gevoerd dienen te worden door de Provincie. De Minister heeft het risico erkent en werkt aan een wetswijziging. Waarom stellen GS beleidsregels op voorafgaand aan de wetswijziging? Kunnen GS toezeggen dat zij zich hard zullen maken voor het meenemen van alle sectoren in de stikstofaanpak? Kunnen GS toezeggen dat zij actief de lobby zullen voeren voor het feitelijk omlaag brengen van de stikstofuitstoot door vliegverkeer en de industrie? Het CU is zich ervan bewust dat de opdracht is om ons aan te passen aan wat de aarde ons geeft. Het CU roept GS op om de beleidsregels terug te trekken en eerst in overleg te gaan met de Minister.

De heer **Van Tiggelen** meldt dat uit de cijfers van de Tropoli satelliet blijkt dat de landbouwgebieden de schoonste zijn van Nederland. De boeren produceren veel minder ammoniak dan in het verleden. In het coalitie akkoord wordt dit nog niet als probleem benoemd. Alleen Nederland lijkt dit probleem te hebben. De normen die Nederland hanteert zijn strenger dan in andere, ons omringende, Europese landen. Er lijkt sprake van onbehoorlijk bestuur, omdat het vertrouwensbeginsel wordt geschonden. De PVV vraagt de maatregelen van tafel te halen, en in overleg te gaan.

Mevrouw Strens (D66) legt uit dat D66 het ermee eens is dat het onacceptabel is dat er teveel stikstof is en wordt uitgestoten. De titel van het Rapport Remkes is duidelijk: "Niet alles kan". Het beleid dient in concrete acties te worden omgezet. D66 wil tezamen met de landbouw en met andere sectoren inzetten op een houdbare toekomst, met een gezonde bodem, schoon water, meer biodiversiteit en goed belegde boterham. Naast het helpen van individuele boeren dient er een systeemverandering plaats te vinden die veel vraagt, van een toch al veel bevraagde sector. Dit is het eerlijk verhaal, hoe moeilijk het ook is. D66 wil een constructief gesprek voeren over welke maatregelen welke sectoren dient te nemen. Er zijn gebiedsgerichte maatregelen nodig. D66 wil de maatregelen niet van tafel halen, maar doorpakken en de vergunningsverlening weer hervatten. D66 hoopt dat de uitgestoken hand door de boeren wordt aangepakt.

De heer **Mantel** (FvD) laat weten dat de Provincies Overijssel en Gelderland de maatregelen van tafel hebben gehaald. Daarmee lijkt het erop dat de regels niet eerlijk en consequent zijn. Mevrouw Strens (D66) laat weten dat de maatregelen zijn opgeschort, en niet ingetrokken. D66 roept GS op door te pakken.

De heer **Bond** (CDA) merkt op dat uitspraken van het Tweede Kamerlid van D66 tot veel onrust leiden. Heeft mevrouw Strens contact met hem over een mogelijk spoedoverleg van het IPO? Mevrouw Strens (D66) staat in contact met de heer De Groot. De heer De Groot spreekt over kringlooplandbouw. Dit is niet op de meest wenselijke wijze naar buiten is gebracht.

De heer **Zoon** (PvdD) meent dat het Rijk en de Provincie een beleid hebben gevoerd van economische groei ten koste van de natuur, hetgeen nu leidt tot de stikstofcrisis. De **verbondenheid** van de sectoren vraagt om een integrale aanpak bij de bron, daar waar er nu weer gekozen wordt voor incidentmanagement. De Raad van State heeft aangegeven dat er

- terug dient te worden gekeerd naar waarden onder de kritische emissiewaarden voor er weer vergunningen kunnen worden uitgegeven. Er dient eerst een herstelplan te worden opgesteld. Het echte probleem dient niet te worden doorgeschoven. Er dient te worden ingezet op natuurvriendelijke landbouw waarbij de boeren dienen te worden geholpen met de omschakeling. Sluit gedwongen maatregelen niet uit.
- 330 Mevrouw Er (GL) laat weten dat de jarenlange focus op economische groei Nederland tot een grote uitstoter van stikstof heeft gemaakt. De schade aan de natuur is groot. GL kan zich vinden in de uitspraak van de Raad van State, die tot bewustwording geleid en tot het willen beschermen van de Natura2000 gebieden. GL ziet de noodzaak van de beleidsregels. GL is benieuwd naar de maatregelen op korte en lange termijn. GL is voorstander van de het
- 335 verkleinen van de veestapel omdat de omvang van de landbouw een onderdeel is van het probleem. Het probleem dient niet te worden vooruitgeschoven, maar ook niet afgeschoven op de boeren. De boeren dienen te worden geholpen, met bijvoorbeeld vrijwillige saldering. Wat betekent deze maatregel, als voorgesteld door de Minister, voor de boeren in Noord- Holland? Is er duidelijk wie de piekbelasters in de omgeving van de Natura2000 gebieden zijn? Wanneer wordt dat duidelijk? Welke maatregelen worden er in Noord- Holland genomen als de vrijwillige saldering niet leidt tot voldoende resultaat? In de kaderbrief wordt het verlagen van de maximumsnelheid als aanvullende maatregel genoemd. Er is niet duidelijk hoe die ingezet gaat worden. Welke maatregelen kunnen er in Noord- Holland genomen worden met betrekking tot de snelheid op wegen? Is de Gedeputeerde het ermee eens om de maximum snelheid op
- 340 provinciale wegen omlaag te brengen? Hoe snel kan dit verlagen worden uitgevoerd en gaan GS samen met andere Provincies het gesprek met het Rijk aan om ook op Rijkswegen de maximumsnelheid te beperken? Kunnen GS aangeven hoe zal worden omgegaan met de specifieke veenweidenproblematiek van Noord- Holland? Zullen GS inzetten op het sneller realiseren van de afspraken uit het coalitieakkoord voor het realiseren van meer natuur en het uitbreiden van de Natura2000 gebieden? Welke maatregelen, genoemd door het adviescollege, willen GS verder onderzoeken en op welke termijn zal hier duidelijkheid over zijn?
- De heer **Bond** (CDA) vraagt of GL zich wil houden aan de afspraak geen extra beleidsregels te leggen bovenop Europese regelgeving?
- Mevrouw Er (GL) antwoordt dat hier wordt gesproken over de stikstofproblematiek.
- 355 De heer **Bond** (CDA) legt uit dat de vraag over de principiële vraag over het toevoegen van beleidsregels gaat, waardoor bedrijfsvoering in gevaar kan komen.
- Mevrouw Er (GL) ziet dit als regelgeving die door het Rijk aan de Provincie wordt gevraagd en niet als een toevoeging.
- 360 De heer De Wit (VVD) dankt de boeren voor hun komst en meldt de zorgen van de boeren te delen. De VVD is tevreden over de stap vooruit in de aanpak van de vergunningen, en is zich bewust van de onhandigheid in de communicatie hierover. De VVD vraagt aandacht voor de ondernemers die hebben geïnvesteerd in hun bedrijven. Welke gevolgen hebben de beleidsmaatregelen voor deze ondernemers? De VVD hecht aan het gesprek met de sector en is
- 365 tevreden met de uitgestoken hand van GS om in gesprek te gaan.
- De heer **Zoon** (PvdD) vraagt welke oplossingen de VVD voor zich ziet.
- De heer De Wit (VVD) meent dat de politiek niet de problemen kan oplossen, maar de agrariërs wel kan helpen.
- Mevrouw Er (GL) vraagt of volgens de VVD boeren deel zijn van het probleem.
- 370 De heer De Wit (VVD) ontkent dit.
- De heer **Klein** (CU) vraagt of de VVD de regels over het extern sonderen wil opschorten.

De heer De Wit (VVD) meldt dat de VVD duidelijkheid wil. De VVD wacht de beantwoording van GS af en wil daarna de afweging voor deze Provincie maken, los van de besluiten genomen in andere Provincies.

375

De heer De Wit (VVD) vervolgt zijn betoog. De VVD roept op GS op de problemen in en rondom de Natura2000 gebieden te inventariseren om tot gebiedgerichte of individuele oplossingen te komen.

De heer **Zoon** (PvdD) meldt dat de VVD aangeeft het beleid niet te kunnen steunen. Dit onderwerp valt echter onder de verantwoordelijkheid van GS, onder de B-agenda.

380

De heer De Wit (VVD) legt uit dat de VVD de mening kan uitspreken over het wel of niet wenselijk zijn van bepaald beleid.

De heer **Bond** (CDA) vraagt of de VVD denkt dat het handig is om in IPO verband een pas op de plaats te maken.

385

De heer De Wit (VVD) acht het van belang dat GS in contact blijven met het IPO en het Rijk.

De heer **Bond** (CDA) vraagt of het niet beter is een gesprek aan te gaan in een open situatie, zonder de reeds gemaakte afspraken.

De heer De Wit (VVD) vreest dat dit niet tot een goed gesprek zal leiden, maar wacht de antwoorden van GS af.

390

De heer **Klein** (CU) meent dat er pas een goed gesprek mogelijk is als de beleidsregels van tafel zijn.

De heer De Wit (VVD) wil dat GS daarin hun eigen afweging maken. De VVD heeft er geen bezwaar tegen het huidige beleidskader te laten bestaan. Het extern sonderen valt nu buiten de beleidsregels.

395

De heer **Mantel** (FvD) laat weten dat FvD de stikstofcrisis met verbazing aankijkt. Er is naar de mening van FvD geen actief probleem, maar een boekhoudkundig probleem omdat de meetwaarden de afgelopen jaren zijn verlaagd. De metingen zijn punt van discussie, de plaats van de meetpunten is discutabel, en daarmee de conclusies. In de buurlanden van Nederland liggen de toegestane waarden veel hoger, en vallen onder het Europese beleid. FvD kan neemt kennis van het Rapport Remkes, maar kan zich niet vinden in de oplossingen. FvD wil snel herstarten met de bouw- en infrastructuurprojecten. Boeren hebben al veel ingeleverd en dienen niet kind van de rekening te worden. Boeren staan bekend om hun innovatie en liefde voor hun vak en de natuur. FvD roept op de maatregelen op te schorten. De Formule 1 lijkt niet door te kunnen gaan, terwijl dit veel kansen biedt voor de regio met het vergroten van de bekendheid van de regio en bereikbaarheid, kansen voor ondernemers, toerisme en recreatie. Kan de Provincie Noord- Holland dezelfde maatstaven hanteren zoals in bijvoorbeeld Duitsland of België? Omdat in West- Friesland geen Natura2000 gebieden liggen, verzoekt FvD de projecten die stilliggen in deze regio per de dag van morgen weer doorgang te laten vinden.

400

405

410

Zijn GS het met FvD eens dat de herstart van de woningbouw prioriteit heeft? Denken GS na over het verlagen van de maximumsnelheid op provinciale wegen, of nog niet?

415

De heer **Leerink** (PvdA) ziet twee opdrachten voorliggen. Hoe zorgen we dat we op korte termijn op een verantwoorde en juridisch houdbare manier de vergunningverlening weer op gang brengen? En, hoe komt de Provincie op een iets langere termijn op een werkbare andere aanpak van het stikstofprobleem waarbij er ingrijpende keuzes gemaakt zullen moeten worden waarbij geen enkele sector niet betrokken zal zijn. Vandaag wordt gesproken over de eerst opdracht. Het Rapport Remkes was daar helder over: "Niet alles kan". De stikstofuitstoot dient op korte termijn te worden teruggebracht door het verlagen van de maximumsnelheid en het nemen van

420 een aantal gerichte maatregelen in de agrarische sector. Als er niet op korte termijn ruimte wordt gecreëerd in deze sector, blijft de woningbouw op slot. In dit licht gezien ondersteund de fractie de maatregelen die in IPO verband zijn gemaakt. De te nemen stappen dienen in het vervolg in voortdurende dialoog te genomen te worden. De agrarische sector maakt onderdeel uit van het probleem maar heeft daarmee niet de schuld. Hoe zal worden omgegaan met het

425 stuwmeer aan gestrande aanvragen? Zal er een prioriteitsstelling worden gehanteerd bij de afhandeling van de aanvragen? Zullen aanvragen voor duurzame woningbouw en natuurversterking voorgaan? De PvdA heeft begrip voor de emoties, maar niet handelen is geen optie.

430 Mevrouw **Alberts** (SP) neemt als leidraad de titel van het Rapport Remkes dat niet alles kan. Dit lijkt te worden gereduceerd tot de boeren. Echter, de agrarische sector neemt wel 45% van de uitstoot voor zijn rekening. De SP kan zich vinden in de beleidsbrief die gaat over alle sectoren. De invulling van het beleid dient te worden gezien, in samenspraak met de betrokken partijen. De SP kiest voor maatwerk ten aanzien van de stikstofuitstoot in de landbouw. Daarbij dienen

435 boeren te worden ondersteund, en ook moeilijke keuzes dienen in overleg te worden gemaakt.

De heer **Bond** (CDA) legt uit dat er reeds veel is en wordt geïnnoveerd. De uitstoot in de Provincie Noord-Holland door agrarische partijen is 30%.

Mevrouw **Alberts** (SP) geeft aan dat deze 30% ook dient te worden teruggebracht.

440 De heer **Bond** (CDA) meent dat goed gedrag wordt gestraft. Dienen goede voorbeelden niet landelijk te worden ingevoerd?

Mevrouw **Alberts** (SP) de Provincie Noord-Holland wel het goede voorbeeld kan geven, maar niet een pas op de plaats dient te maken en de maatregelen niet terug dient te trekken. De landbouw is deel van het probleem, net zoals andere sectoren. Maatregelen als het verlagen van de maximumsnelheid kunnen ook worden besproken, omdat alle sectoren

445 dienen bij te dragen.

Gedeputeerde **Rommel** vraagt om een schorsing. De voorzitter schorst de vergadering gedurende 15 minuten. De voorzitter heropent de vergadering en heeft Gedeputeerde **Rommel** het woord.

450

Mevrouw **Nanninga** (PVV) biedt Gedeputeerde **Rommel** een samenstel van kindertekeningen aan, afkomstig van de kinderen van de demonstrerende boeren. Gedeputeerde **Rommel** neemt de kindertekeningen in ontvangst.

455 Gedeputeerde **Rommel** heeft de boeren en PS goed gehoord. GS hebben het besluit in overleg met de andere Provincies genomen. Dat andere Provincies knippen in deze afspraak leidt niet tot de conclusie dat GS dit ook willen doen. GS willen de beleidsregels doorzetten, om te zorgen dat vergunningsverlening weer op gang komt. Er volgt in de aankomende week overleg met de Minister en met het IPO. De regelingen over de externe sandering betreffende de

460 veeteelt zijn nog open. Ook daarover zal met de Minister worden gesproken. GS staan daarbij voor een gebiedsgerichte aanpak en voor het uitgangspunt dat salderen alleen plaatsvindt bij het stoppen van een bedrijf. FvD wil de bouw weer opnemen; dit kan als aan de beleidsregels wordt vastgehouden. Er dienen gesprekken plaats te gaan vinden over de middellange en lange termijn aanpak. GS willen in gesprek met de agrariërs.

465 De heer **Klein** (CU) geeft aan dat de beleidsregels voor salderen voor de agrarische sector nog niet gelden. Kan geconcludeerd worden dat voor de landbouw alles nog open ligt?

Gedeputeerde **Rommel** meldt dat GS de beleidsregels niet van tafel zullen halen. Extern salderen zal nog over worden gesproken met de Minister en de boeren.

470 In reactie op het CDA meldt Gedeputeerde **Rommel** dat binnen het IPO in gezamenlijkheid de beleidsregels zijn opgesteld. Met de Minister zal worden gesproken over de discrepantie in beleid. Er vinden woensdag en donderdag a.s. overleggen plaats. In reactie op GL meldt Gedeputeerde **Rommel** dat de lijn gevolgd zal worden zoals in IPO verband is afgesproken.

475 De heer **Bond** (CDA) vraagt of Gedeputeerde **Rommel** overleg heeft met andere Provincies voorafgaand aan het overleg met de Minister. Is er voor dit gesprek nog overleg nodig met LTO– Noord om de punten van de agrariërs helder te krijgen? Als de Provincie Noord–Holland in een slechte positie terecht komt in het IPO, zal Gedeputeerde **Rommel** dan de vrijheid nemen om hiernaar te handelen door de beleidsregels op te schorten?

480 Gedeputeerde **Rommel** meldt dat het IPO overleg op de woensdag plaatsvindt. Met de LTO vindt regelmatig overleg plaats, en de petitie geven inhoudelijk goed inzicht in hun punten. Gedeputeerde **Rommel** zegt toe hetgeen met de Minister wordt besproken, terug te koppelen aan PS.

485 In reactie op de CU geeft aan dat het proces **Rommelig** is door de druk erop en de daardoor ontstane ruis. Deze is ontstaan direct na de invoering van de beleidsregels. In reactie op GL meldt Gedeputeerde **Rommel** dat GS per de dag na de vergadering gebiedsgericht gewerkt gaat worden en er in week 43 direct overleg plaatsvindt over het in kaart brengen van de problemen in en rondom de Natura2000 gebieden. Gedeputeerde **Rommel** zegt toe de concrete uitkomsten van overleggen met alle partijen terug te koppelen aan PS. In reactie op de PVV zegt Gedeputeerde **Rommel** dat de adviescommissie Remkes een rapport opstelt waarin wordt ingegaan op de verschillende kritische waarden die de omringende landen hanteren. Zonder de 490 vastgestelde beleidsregels kan niet gebouwd worden in West– Friesland. In reactie op de PvdA meldt Gedeputeerde **Rommel** dat er geen inhoudelijke prioriteitstelling plaatsvindt in de afhandeling van de vergunningsaanvragen. Het verlagen van de maximumsnelheid op provinciale wegen zal door GS worden bezien op het nut ervan. Voor de afhandeling is extra capaciteit ingehuurd. De helpdesk en de website zijn aangepast, zodat daar alles over de PAS 495 gevonden kan worden. Dit wordt gemonitord en zo nodig aangepast.

500 De heer **Mantel** (FvD) mist nog antwoord op de vraag over de verlaging van de maximumsnelheid en op de vraag of de beleidsregels worden opgeschort. Gedeputeerde **Rommel** herhaalt dat het verlagen van de snelheid zal worden overwogen binnen het gebiedsgericht programma, maar dat dit wel nut dient te hebben. De maatregel wordt niet opgeschort.

505 De heer **Zoon** (PvdD) vraagt of GS de uitkomsten van het overleg zullen toetsen van het overleg met de Ministerie en het IPO aan de uitspraak van de Raad van State. Gedeputeerde **Rommel** meldt dat de maatregelen juridisch haalbaar en uitvoerbaar dienen te zijn. Er heeft juridische toetsing met de landsadvocaat plaatsgevonden.

TWEDE TERMIJN

510 De heer **Bond** (CDA) vraagt of GS zo snel mogelijk een meldpunt willen inrichten om actuele casussen te kunnen inventariseren. De heer **Bond** (CDA) herhaalt de vraag of Gedeputeerde **Rommel** zal vasthouden aan het standpunt van het IPO of mee zal gaan met het standpunt van enkele andere Provincies de maatregelen op te schorten, in het overleg met de Minister. Het CDA is tegen het voorrang geven aan nieuwe bouwprojecten ten koste van bestaande bedrijven, met als gevolg sluiting van deze bedrijven.

515

De heer De Wit (VVD) vraagt aan GS hoe PS zullen worden geïnformeerd over de bespreking met het IPO en het Rijk. De VVD waardeert het feit dat GS de rug recht houden in IPO verband. Het VVD hecht er wel aan dat GS schrijnende voorbeelden uit de Provincie Noord- Holland in IPO verband naar voren brengen zal.

520

De heer **Bond** (CDA) vraagt of de VVD het oprichten van een meldpunt ondersteunt.

De heer De Wit (VVD) meent dat de overheid goed en tijdig met de belanghebbenden dient te communiceren, ook om onduidelijkheden bij betrokkenen weg te nemen.

De heer **Bond** (CDA) herhaalt zijn vraag.

525

De heer De Wit (VVD) meldt, indien het mogelijk is snel een meldpunt in te richten, hier voorstander van te zijn.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) brengt naar voren dat er voorheen meer stikstof werd uitgestoten dan nu, en er nu sprake is van een stikstofcrisis. Waar willen GS naar toe? "Niet alles kan", echter, er zijn grenzen aan hetgeen via de agrarische sector kan worden bereikt. De PVV vraagt
530 duidelijkheid omtrent de streefwaarden.

De heer **Mantel** (FvD) vindt het teleurstellend dat de VVD doorgaat met het voeren van een beleid zoals GL voorstaat. FvD wil de maatregelen opschorten.

535

De heer De Wit (VVD) meldt dat de VVD hecht aan een overheid die te vertrouwen is en die niet te snel terugkomt op gemaakte afspraken gemaakt binnen IPO verband. De VVD meent dat het meer bestuurslijke duidelijkheid geeft om niet te snel van standpunt te wisselen. Is FvD het met de VVD eens dat de ruimte die GS geven in het kader van het parkeren van de maatregelen voor de veehouderij, niet een voldoende handreiking zijn om de zorgen van de boeren weg te nemen?

540

De heer **Mantel** (FvD) ontkent het hiermee eens te zijn. Er is sprake van een boekhoudkundig probleem.

De heer **Leerink** (PvdA) meldt dat de PvdA het belangrijk vindt dat de vergunningverlening weer op gang gaat komen, om te zorgen dat er weer woningen worden gerealiseerd voor degenen
545 die een woning zoeken.

De heer **Klein** (CU) benoemt blij te zijn met de toezeggingen van GS om met de Minister te spreken over de verschillen in interpretatie, de regels voor extern salderen op te schorten en in overleg te gaan met de sector. Hoe gaat de sector meer betrokken worden? Kunnen concrete
550 voorbeelden worden berokken bij de discussie over de beleidsregels? Het CU steunt het verzoek van het CDA voor het oprichten van een meldpunt omdat de dag van vandaag te meer aantoonst dit nodig te hebben.

Gedeputeerde **Rommel** meldt dat er reeds een helpdesk is ingericht. Het meldpunt is te vinden
555 op de website van de Provincie Noord- Holland bij de informatie over de PAS. Deze informatie zal worden gezien en zo nodig aangevuld. In reactie op het CDA en de VVD meldt Gedeputeerde **Rommel** dat het belang van de Provincie voorop zal staan binnen het IPO overleg. Mocht blijken dat dit belang geschaad wordt, dan zullen de beleidsregels daarop worden herzien. In reactie op het CDA over het voorrang geven aan bestaande bedrijven, meldt
560 Gedeputeerde **Rommel** dat alle bedrijven zullen worden gezien. In reactie op de VVD zegt Gedeputeerde **Rommel** toe dat PS op korte termijn schriftelijk zullen worden geïnformeerd, en op lagere termijn bij de volgende commissievergadering. Indien mogelijk zal er een technische

briefing worden georganiseerd over de beleidsregels. In reactie op het CU legt Gedeputeerde Rommel uit dat de eerste prioriteit was de vergunningsverlening weer op gang te brengen. De volgende stap is zorgvuldig overleg. Gedeputeerde Rommel zegt toe in de brief aan PS te zullen opnemen hoe het overleg zal gaan vormgeven. In reactie op de PVV meldt Gedeputeerde Rommel dat de stikstofproblematiek al speelt sinds 1985. Gedeputeerde Rommel zal schriftelijk antwoord geven op welke streefwaarden worden gehanteerd. In reactie op FvD laat Gedeputeerde Rommel weten dat met het huidige standpunt de Provincie zich aansluit bij een groot deel van de andere Provincies.

De voorzitter meldt dat in commissievergaderingen geen stemmingen plaatsvinden, maar dat dit plaats heeft in de Statenvergaderingen. Het punt is hiermee voldoende besproken. PS wachten de beantwoording van de vragen door GS af.

575

4. Gezondheid: Vooronderzoek Vergunningsverlening, toezicht en handhaving bij Tata Steel en Harsco (B- agenda NLG 14 oktober 2019)

De voorzitter stelt vast dat de commissie heeft ingestemd met het als hamerstuk behandelen van agendapunt 4. Eventuele opmerkingen kunnen schriftelijk aan de griffier kenbaar worden gemaakt. De commissie gaat akkoord met deze afhandeling.

580

5. A- agenda Algemeen

5.a Voordracht Begroting 2020 e Memorie van Antwoord

Er hebben zich twee sprekers aangemeld.

585

INSPREKER 1

De heer De Wit spreekt in namens LTO- Noord. De spreker spreekt over punt 6.2.4 van de Begroting 2020, namens alle boeren die gewasschade hebben. De spreker hanteert twee uitgangspunten, zijnde rechtvaardigheid en vertrouwen. De boer, jager en overheid zorgen voor balans in een ecosysteem. Bij de gans is het ecosysteem ontwricht, en is er sprake van frustrerende overlast door de faunaschade. Het lijkt erop of iemand steeds vaker een deuk in je auto schopt, en vervolgens de schade kan worden geclaimd via een langdurige procedure, die 300 Euro kost. Dit vindt de spreker niet rechtvaardig. De spreker spreekt zich uit tegen het invoeren van de 20% eigen risico bij faunaschade. In de regeling is geen rekening ermee gehouden dat de ganzen die in de zomer in Nederland zijn, geen trekkende ganzen zijn, en bij verjagen dus niet weggaan maar bij de burens terecht komen. De afspraak in het Ganzenakkoord is dat terug wordt gegaan naar een instandhoudingsnorm zoals vastgelegd in 2005, met een eigen risico van 5%. Dit is nu de norm. Draagvlak onder alle partijen is van belang. Het korten is niet effectief voor de lange termijn. Indien GS het beleid volgen dat in het MFAS rapport is opgenomen, kan de spreker met een gerust hart huiswaarts gaan.

600

VRAGENRONDE

De heer Klein (CU) vraagt de spreker tot te lichten waarom de spreker denkt dat de Begroting niet in lijn is met het rapport van de Maatschappelijke Adviesraad Faunabeheer. De heer De Wit in het rapport is opgenomen dat draagvlak het belangrijkste is om de faunaschade echt op te lossen. Het rapport geeft aan eerst in gesprek te gaan, dan gebiedsgericht oplossingen te zoeken en vervolgens pas de financiële paragraaf in te vullen. De spreker hecht aan het zich houden aan de gemaakte afspraken en de voorgenoemde lijn te volgen.

610

De heer **Bond** (CDA) vraagt hoeveel geld de inspreker kwijt is aan preventieve maatregelen en welke eisen daarvoor gesteld worden.

De heer De Wit meldt dat indien frustratie dubbel telt, hij veel tijd en geld kwijt is aan de schade. Een kwart van de faunaschade komt door ganzenoverlast. Om voor een
615 tegemoetkoming in aanmerking te komen dient eerst veel papieren te worden ingevuld. De boer dient de ganzen eerst te verjagen. Er dient gebiedsgericht te worden gekeken. De inspreker wil geen genoegdoening, hij wil geen schade.

Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt waarom er 30 jaar geen schade was en waardoor het ecosysteem is
620 verstoord?

De heer De Wit legt uit dat ganzen 30 jaar geleden tot beschermde diersoort zijn uitgeroepen. De broedende ganzen in de Oostvaardersplassen hebben daar geen eten en vliegen in tien minuten naar de landerijen van de inspreker toe. De ganzen zijn overzomerend geworden terwijl het beleid is gebaseerd op een trekkende gans.

625 Mevrouw **Alberts** (SP) vraagt of de oorzaak van de overlast ook ligt in het gebruik van andere soorten gras.

De heer De Wit meldt dat de gans voedzaam gras zoekt om op te vetten. De analyses over de jaren heen van zijn gras laten zien dat de eiwitwaarden zijn gras zijn gedaald.

630 Mevrouw **Kapitein** (D66) vraagt wat de inspreker aan preventieve maatregelen neemt en hoe preventieve actie gestimuleerd kan worden.

De heer De Wit meldt de ganzen weg te jagen. Dit werkt niet bij een overzomerende gans. Een preventieve maatregel is het in de plannen van Natura2000 gebieden opnemen dat er gebiedsgericht goed beheert kan en mag worden, zodat de gebiedsgerichte plannen niet vastlopen op het beleid voor de Natura2000 gebieden.

635 De heer Zuurbier spreekt in op persoonlijke titel. Hij is een vollegrondse groenteteler uit Heerhugowaard. Hij spreekt in over de gewasschade door fauna. De inspreker is boos over het voornemen het eigen risico omhoog te brengen tot 20%. De afgelopen vijf jaar heeft hij een schade geleden van ongeveer 350.000 Euro, waarvan 100.000 Euro wordt vergoed vanuit het
640 Faunafonds. Zijn investeringen over de afgelopen jaren lopen op tot 200.000 Euro. De spreker heeft van begin maart tot eind september twee personen voltijds in dienst die zich bezig houden met beschermingsmaatregelen. De inspreker voelt zich geschokt door de zinsnede dat boeren gestimuleerd dienen te worden de schade preventief aan te pakken, omdat dit hij reeds volop en actief doet.

645 De voorzitter geeft de Begroting 2020 uit voor discussie en vraagt de commissie te spreken over de onderwerpen die de Commissie NLG aangaan.

EERSTE TERMIJN

650 De heer **Zoon** (PvdD) vertelt dat de PvdD als uitgangspunt voor de beoordeling van de Begroting 2020 hanteert of de begroting zorg draagt voor de natuur. Van belang is of er wordt gewerkt aan het vastleggen van CO₂ op natuurlijke wijze. De Begroting neemt echter alleen de CO₂ reductie in ogenschouw. Ten aanzien van het faunabeheer meent de PvdD dat dierenwelzijn alleen op papier wordt meegenomen. Plezierjacht op Provinciale gronden is de PvdD een doorn
655 in het oog, net als de ganzenjacht. Dit roept om een invalshoek vanuit dierenwelzijn. De genoemde twee onderwerpen zal de PvdD nader uitwerken tijdens de Statenvergadering. De stikstofproblematiek en de uitbreiding van de NNN wordt onder één hoofdstuk geplaatst

(6.1.1). Dit maakt besturen lastig. De PvdD zal op dit onderwerp verder ingaan bij de behandeling van de PNO.

660

Mevrouw **Kostic** (D66) vervolgt het betoog van de PvdD. Voor de PvdD is het hoofdpunt van de stikstofproblematiek dat het systeem vast zit. De politiek kan daar wat aan doen. Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat de veestapel dient te worden ingekrompen om een reductie van CO2 uitstoot te bewerkstelligen. Het grootste onderzoek, uitgevoerd door de Oxford University, tot nu toe gedaan, leidt tot de conclusie de leefbaarheid het meest effectief kan worden vergroot dat het overschakelen naar plantaardige eiwitten. De transitie naar gezonde akkerbouw en fruitteelt is dus de meest efficiënte en effectieve maatregel. Daar ziet de PvdD te weinig van terug in de Begroting 2020, en mist de inzet van bestuurlijke handgrepen. Boeren zullen met kennis en budget worden geholpen. Een bestuurlijke maatregel is het vrijmaken van budget voor het saneren van bedrijven in de buurt van Natura2000 gebieden. Ook kunnen Europese subsidies worden ingezet voor de omschakeling naar duurzame akkerbouw. De POP3 gelden kunnen worden gebruikt om jonge boeren te helpen de transitie te maken. Nu wordt er teveel geld aan 'greenwashing' en halve maatregelen besteed. Mestvergisters zijn niet de oorzaak van het probleem en zeewier is een hoogwaardige voedselbron voor mensen en niet alleen voor vee. Voor dierenwelzijn is slechts 200.000 Euro over vier jaar vrijgemaakt. Dierenwelzijn dient meer middelen te ontvangen.

675

De heer **Van den Heuvel**(CU) laat weten dat voor de CU de aanpak van faunaschade het belangrijkste punt van aandacht is bij deze begrotingsbehandeling. De CU vraagt de coalitie een plan op te stellen dat past bij de problemen die de boeren ervaren en wat werkzaam is. De in CU wenst subsidies voor maatregelen en een drempel voor het eigen risico. Hierop zal de CU bij de behandeling in de Statenvergadering terugkomen. De CU acht de uitwerking van de opgave die GS zich hebben gesteld om in 2030 volledig circulair te zijn matig. Uit de antwoorden van GS op vragen hierover gesteld dor CU, kwam naar voren dat GS bezig zijn met de uitwerking van plannen met een interdisciplinaire benadering. Kan GS deze nadere uitwerking toelichten?

680

685

De heer **Cardol** (GL) meldt dat hij niet uitgebreid zal spreken over de Begroting 2020. De vraag van GL is een vervolgvraag op de eerder gestelde vraag over paragraaf 6.6.1.4 over Bodemdaling. Komt er door de PAS een versnelling in het traject? Is er daarvoor meer budget nodig? Dient dit budget dan te worden opgenomen in de Begroting 2020? De tweede vraag van GL sluit aan bij de vraag van de PvdD over waterkwaliteit. De kwaliteit van het oppervlaktewater is slecht door uitspoeling van landbouwgif en meststoffen. Dit vraagt om nieuwe regelgeving. Worden er in het beleid over natuurinclusieve landbouw specifieke doelstellingen opgenomen ter voorkoming van deze uitspoeling? In vervolg op vraag 106 over de bollenteelt, vraagt GL of er meer bekend is over de voorbeeldprojecten die worden genoemd.

690

695

De heer **Bond** (CDA) kondigt een amendement aan over de schandalige tekst die is opgenomen onder het faunabeheer, waaruit zou blijken dat boeren niet zouden investeren. Het CDA vindt het een onrecht dat de boeren te maken krijgen met een eigen risico van 20% Hierover zal het CDA een motie indienen. Het feit dat het budget wat hiermee vrijvalt zou worden ingezet voor het verduurzamen van de sector ziet het CDA als een dubbel onrecht, want daarmee worden misschien bedrijven geholpen die geen schade hebben. Het CDA vraagt of de Begroting 2020 nog zal wijzigen in verband met de consequenties die de stikstofproblematiek met zich meebrengt?

700

705

Mevrouw **Kapitein** (D66) dankt GS voor de uitgebreide beantwoording van de vragen. D66 vraagt over voldoende beschikbare middelen om alle handhavingstaken, zoals zijn afgesproken in het coalitie akkoord, de Wet natuurbescherming en de taken die nodig zijn ten aanzien van de PAS en Tata Steel/ Harsco uit te voeren. Op bladzijde 276 wordt de nieuwe reserve 'Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in de dichtbevolkte Provincie' geïntroduceerd. D66 wil hier ambitieuzere doelen voor opstellen en wil daarom investeren in het landschap en landschapselementen rondom het cultureel erfgoed versterken. Klopt het dat deze reserve dit doel kent? De paragraaf over het versterken en verduurzamen van de sector bevat voornamelijk beleid uit de vorige coalitieperiode. D66 vindt het geslaagd verplaatsen van de glastuinbouwbedrijven, in het kader van de concentratie daarvan, een doel dat minder prioriteit heeft dan de doelen die voortvloeien huidige voorliggende problematieken, zoals de stikstofproblematiek. Voor D66 wordt het opstellen van een nieuwe voedselvisie, zoals opgenomen in het coalitieakkoord, meer en meer belangrijk. We verwachten daarop inzet van GS.

Gedeputeerde **Tekin** meldt dat GS begin 2020 op de financiële uitwerking van de handhavingstaken van 2019 terug te zullen komen. Voor de VTH taken hebben GS gezegd dat er aan de voorkant geen slot op zit, maar GS wel beter inzicht willen in de benodigde budgetten. GS werken aan het beter inzichtelijk krijgen. GS kunnen PS over dit onderwerp nu nog niet volledig informeren over 2020. GS steken extra middelen in energiebesparing.

Gedeputeerde **Rommel** meldt in het overleg met de Fauna Beheer Eenheden te hebben afgesproken hoe tot een nieuw Ganzenakkoord kan worden gekomen. De overleggen daarvoor gaan de komende tijd plaatsvinden. Gedeputeerde **Rommel** zal PS op de hoogte houden van deze gesprekken.

De heer **Van den Heuvel**(CU) vraagt of dat kan betekenen dat de regeling van tafel gaat en het eigen risico van 20% wordt aangepast.

Gedeputeerde **Rommel** meldt dat het eigen risico is afgesproken in het coalitieakkoord. Er vindt inventarisatie plaats van de problemen, die kunnen leiden tot aanpassing van het Ganzenakkoord.

In reactie op de vragen over de PAS meldt Gedeputeerde **Rommel** dat er in de nabije toekomst gewerkt gaat worden aan gebiedsgerichte aanpak en het in kaart brengen van de maatregelen die nodig zijn voor de gebieden die niet begroot zijn. Hierover zal de Minister worden aangesproken. Dit geldt ook voor het vraagstuk rondom de bodemdaling. Gedeputeerde **Rommel** zegt toe hierop terug te komen bij PS. In reactie op de vraag van D66 meldt Gedeputeerde **Rommel** terug te komen op de invulling van het nieuwe Landschapsfonds.

Mevrouw **Kapitein** (D66) vraagt of de doelstellingen ruimer zijn dan nu in de Begroting is opgenomen.

Gedeputeerde **Rommel** meldt dat de bewoordingen nog dienen te worden vastgesteld. De heer **Bond** (CDA) vraagt hoe GS de gelden willen verdelen die vrijkomen door het verhogen van het eigen risico.

Gedeputeerde **Rommel** meldt hierover afspraken zullen worden gemaakt in het Ganzenakkoord. De heer **Bond** (CDA) vindt het vreemd dat de Fauna Beheer Eenheid hierover zal gaan. Gedeputeerde **Rommel** meldt dat de middelen zijn toegekend aan het voedselbeleid. De heer **Bond** (CDA) meldt hierop terug te zullen komen.

De heer **Cardol** (GL) heeft twee vragen gesteld over waterkwaliteit.

755 Gedeputeerde Van der Hoek meldt dat GS zullen terugkomen in de Statenvergadering op de vraag van GL of uitspoeling als doelstelling zal worden opgenomen. Gedeputeerde Van der Hoek zegt toe terug te komen op de vraag over de resultaten van de projecten in de bollenteelt.

Gedeputeerde Van der Hoek vraagt of D66 heeft aangegeven de ontwikkelingen in de glastuinbouw niet goede ontwikkelingen meer te vinden.

760 Mevrouw **Kapitein** (D66) legt uit dat in het licht van de huidige ontwikkelingen de glastuinbouw een andere plaats zou dienen te krijgen in de prioriteitsstelling van de doelen.

De heer **Bond** (CDA) meent dat het bestaande beleid rondom de glastuinbouw dient te worden uitgevoerd omdat de glastuinbouw anders niet kan investeren in de doelen die PS van belang achten.

765 Gedeputeerde Van der Hoek dankt mevrouw **Kapitein** (D66) voor haar verduidelijking.

De voorzitter stelt vast dat het agendapunt voldoende is besproken en het advies in de vorm van het verslag wordt doorgeleid naar de Statenvergadering van 11 november 2019.

770 9. **A- agenda Landbouw en Visserij, Recreatie en Toerisme, Dierenwelzijn**

9.a **Recreatie: Voordracht zienswijzen 2019 en financiële stukken Plassenschap Loosdrecht e.o.**

De voorzitter stelt vast dat agendapunt 9.a als hamerstuk is behandeld en wordt doorgeleid naar de Statenvergadering van 11 november 2019.

775

11. **Formule 1, discussienota**

De heer **Smaling** (SP) doet de suggestie op 31 oktober 2019 de behandeling van dit agendapunt te combineren met een technische briefing over de Formule 1. De voorzitter neemt deze suggestie mee.

780

13. **B- agenda Leefbaarheid, Gezondheid (en Milieu)**

13.a **Gezondheid: Tweewekelijkse informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals d.d. 17 september 2019**

785 13.b **Gezondheid: Tweewekelijkse informatievoorziening inzake Tata Steel en Harsco Metals d.d. 1 oktober 2019**

De voorzitter meldt dat er drie sprekers zijn.

INSPREKER 1

790 Mevrouw Van Holtwijk spreekt in namens de Dorpsraad Wijk aan Zee. De Dorpsraad zet zich in voor leefbaarheid en gezondheid in Wijk aan Zee en is niet politiek gekleurd. De Dorpsraad spreekt PS aan over het toezicht op Tata Steel en Harsco Metals. Het OD heeft het toezicht de afgelopen maanden sterk geïntensiveerd. Dit heeft tot 16 constatering van overtredingen geleid. Nu willen GS de inspecties weer terugbrengen naar het minimale. De Dorpsraad roept op dit niet te doen, omdat de bedrijfscultuur niet is veranderd en er nog geen andere prikkel is om ander gedrag af te dwingen.

795

INSPREKER 2

800 Mevrouw Raymakers spreekt in namens Buurtbelang Julianaweg Wijk aan Zee. De spreker vraagt aandacht voor de geluidsoverlast van Tata Steel door de verandering van de schrootlocaties op het terrein van Tata Steel. Het OD heeft drie locaties toegestaan. Er hebben

inspecties op geluidsoverlast plaatsgevonden, waaruit bleek dat in de nacht er om de 30 seconden een geluid van 50 a 62 dB te horen was, hetgeen niet meer kan worden gezien als een uitzonderlijke geluidspiek. Bij een simpele visuele inspectie is te zien dat de schrootlocaties hoger en groter zijn dan in de afspraken is vastgelegd. Het OD geeft aan dat er niet voldoende capaciteit beschikbaar is om te handhaven. Het OD geeft aan niet ermee bekend te zijn dat de schrootlocaties dienen te voldoen aan de BBT regelgeving. Buurtbelang Julianaweg Wijk aan Zee meent dat vergunning voor de verplaatsing van de schrootlocaties ten onrechte is verleend.

VRAGENRONDE

810 De heer **Bond** (CDA) vraagt op welke grond mevrouw Raymakers baseert dat Tata Steel de BBT regelgeving overtreedt.
Mevrouw Raymakers legt uit dat de schroothopen wel 12 meter hoog zijn, terwijl 6 meter is toegestaan. Stofwolken reiken tot haar eigen huis, 800 meter verderop, terwijl die veel minder ver mogen uitwaaiëren.

815
INSPREKER 3
Mevrouw Verbrugge spreekt op persoonlijke titel. Zij roept PS op om de gezondheid van de inwoners van de IJmond te beschermen. De inspreker wil dat op constructieve en structurele manier de zaken veranderen. Uit de vraag die Tata Steel aan haar stelde waarom zij in Wijk aan Zee is gaan wonen blijkt niet dat Tata Steel verantwoordelijkheid neemt. Gedeputeerde **Tekin** hoort de klachten van de bewoners aan, maar de ervaring leert dat daar laconiek mee wordt omgegaan. De OD kan het niet bolwerken door een tekort aan mankracht. Op herhaaldelijke klachten over afschuwelijke stank meldt het OD dat het tijd kost om het productieproces aan te passen. Een expert heeft mevrouw Verbruggen vertelt dat deze overlast nog jaren zal voortbestaan. Sluiting zou afgedwongen moet kunnen worden.

EERSTE TERMIJN

830 De heer **Smaling** (SP) ondersteunt de sprekers op het punt van de intensiteit van de controles. Sinds de intensivering is een redelijke mate van urgentie ontstaan die spelen binnen Tata Steel/Harsco Metals, ondanks dat er op andere punten een verslechtering is opgetreden. De SP pleit voor het behouden van het intensievere toezicht. De sprekers en de beantwoording op de schriftelijke vragen van de SP leiden tot het inzicht dat de OD een gebrek aan menskracht kent, en het lastig is om specialistische kennis in te huren. Wat kan hier aan worden gedaan?

835 Mevrouw Er (GL) meldt dat GL heeft gevraagd om een uitgebreidere informatievoorziening. GL constateert dat de stukken onveranderd zijn aangeleverd. Kunnen GS voor uitgebreidere informatievoorziening zorgen en terugkomen op eerder gemaakte opmerkingen? GL wil weten wat gedaan wordt met de gelden die voortkomen uit de inning van de dwangsommen. Kunnen deze worden aangewend voor PTA taken, of voor zaken te goede van Wijk aan Zee?

840 De voorzitter meldt dat er overleg is geweest van de commissievoorzitter met GS over de informatievoorziening. De voorzitter zal bij de volgende commissievergadering een voorstel indienen over deze informatievoorziening.

845 Gedeputeerde **Tekin** in reactie op spreker 1 meldt dat voor de zomer afspraken zijn gemaakt over het productieproces bij Harsco Metals. Dit is veranderd. Echter voor de zomer heeft er wel een incident plaatsgevonden. Deze zomer is het toezicht geïntensiveerd. Daarover is verslag van gedaan via de tweewekelijkse informatievoorziening. Er wordt niet teruggegaan naar

850 minimaal toezicht. Dat zou eens per jaar zijn. Er blijft sprake van verscherpt toezicht. Er vindt
maandelijks overleg plaats op directieniveau en wekelijks vinden controles plaats door het OD.
Er is een nieuwe LOD opgelegd wat betreft metaalstof. Ook hierop dient controle plaats te
vinden. Op 15 juli 2019 is een LOD opgelegd. Het proces is gericht op het beperken van de
overlast voor de omgeving. Druk van buiten heeft geleid tot de gesprekken die plaatsvinden
tussen de partijen. Het blijkt lastig mensen te vinden met de expertise die de OD nodig hebben.
855 Echter, er zijn voldoende mensen om aan de huidige afspraken te voldoen. Er zijn echter niet
altijd voldoende mensen om aan de pieken te voldoen.

De heer **Bond** (CDA) vraagt of het idee dat het aantal inspecties wordt teruggebracht naar
het minimum dus niet klopt.

Gedeputeerde **Tekin** beaamt dit.

860 In reactie op GL meldt Gedeputeerde **Tekin** de gelden die voortkomen uit de dwangsommen
niet één-op-één aan de PTA te willen koppelen. Deze gelden vloeien terug naar de algemene
middelen. Gedeputeerde **Tekin** heeft wel begrip voor de wens iets zichtbaars te doen voor de
bewoners van Wijk aan Zee en neemt deze suggestie mee. Gedeputeerde **Tekin** feliciteert het
OD met het winnen van de rechtszaak.

865

13.c BRZO/ RIE mededelingen

De voorzitter meldt dat de BRZO/ RIE mededeling schriftelijk zal worden afgedaan.

AFRONDING

870 De voorzitter meldt dat het advies van de commissie in vorm van het verslag aan PS zal worden
toegezonden voor de Statenvergadering van 11 november 2019.

10. Sluiting

875 De voorzitter meldt dat de vergadering zal worden voortgezet op 31 oktober 2019 in de vroege
avond. Agendapunten 6.a, 6.b, 11 en 14. zullen dan worden behandeld. Mevrouw **Kostic** (PvdD)
kondigt een rondvraag aan. De commissie zal een voorstel krijgen over de aanpak van de
verdeling van de spreektijd.

De **voorzitter** dankt allen voor hun bijdrage en schorst de vergadering om 17.30 uur.